

Олег Григорович Трембовецький (канд. пед. наук, доцент)

Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького, Хмельницький, Україна

АЛГОРИТМ ДІЙ КОМЕНДАНТА ОПЕРАТИВНО-БОЙОВОЇ ПРИКОРДОННОЇ КОМЕНДАТУРИ ПРИ ОРГАНІЗАЦІЇ СЛУЖБОВО-БОЙОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДРОЗДІЛУ

У статті проведений аналіз організаторської діяльності низки комендантів оперативно-бойової прикордонної комендатури (ОБПК) який показав різне розуміння ними цієї діяльності та відмінність у підходах до неї. На наш погляд уніфікація процесу їх роботи та розробка алгоритму організації оперативно-бойової діяльності ОБПК дозволить усунути існуючі протиріччя. Аналіз наукової літератури та досвіду організаторської діяльності комендантів ОБПК надав можливість запропонувати алгоритм роботи коменданта ОБПК з організації службово-бойової діяльності. Запропонований алгоритм, не може бути завершеним без розкриття змісту кожного окремого заходу, які проводить комендант оперативно-бойової прикордонної комендатури при організації оперативно-бойової діяльності.

Ключові слова: *оперативно-бойова прикордонна комендатура; службово-бойова діяльність.*

Вступ

Постановка проблеми. Охорона державного кордону і виключної економічної зони є основною та невід'ємною частиною захисту незалежної держави і являє собою систему заходів, у тому числі військових, по забезпеченню недоторканності державного кордону, а також захисту політичних та економічних інтересів держави.

Виходячи із цього, підрозділи Державної прикордонної служби України (ДПСУ) повинні бути готові, якщо буде потреба, вести оборонні й наступальні бойові дії, знищувати диверсійні й бандитські формування на території України. Одним з підрозділів ДПСУ, який призначений для виконання таких завдань є оперативно-бойова прикордонна комендатура. Організатором службово-бойової діяльності ОБПК є її комендант. Означений підрозділ може виконувати завдання самостійно на визначеній ділянці відповідальності.

Аналіз організаторської діяльності низки комендантів ОБПК показав різне розуміння ними цієї діяльності та відмінність у підходах до неї. На наш погляд уніфікація процесу їх роботи та розробка алгоритму організації оперативно-бойової діяльності ОБПК дозволить усунути існуючі протиріччя. Над процесом удосконалення організації діяльності керівників різних рівнів працювало багато вчених, серед них В. Білоус, О. Ставицький, В. Кириленко та інші. Їх роботи позитивно вплинули на кінцевий результат діяльності частини, підрозділу ДПСУ. Але особливості оперативно-бойової діяльності ОБПК потребують свого урахування при організації оперативно-бойової діяльності комендантом ОБПК.

Мета статі полягає у розробці алгоритму дій

коменданта оперативно-бойової прикордонної комендатури при організації оперативно-бойової діяльності підрозділу.

Завдання дослідження:

1) розробити алгоритм дій коменданта оперативно-бойової прикордонної комендатури по організації оперативно-бойової діяльності;

2) розкрити зміст заходів які проводить комендант оперативно-бойової прикордонної комендатури при організації оперативно-бойової діяльності.

Виклад основного матеріалу

дослідження

У керівних документах ДПСУ та науковій літературі роботу керівника різного рівня розділяють на певні етапи діяльності. Цей умовний розподіл залежить від досвіду автора та його погляду на процес діяльності. Вивчивши організаторську діяльність низки комендантів ОБПК необхідно констатувати, що для них організаційний етап доволі складний. Це пов'язано з тим, що вони змушені спиратись на свій досвід та документи, які на пряму не регламентують означену діяльність. Це – “Інструкція з організації оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби ДПСУ”, “Бойовий статут Збройних Сил України” та низка інших документів.

Сказане потребує почати роботу з визначення алгоритму дій коменданта ОБПК з організації службово-бойової діяльності підрозділу з визначення поняття “організація службово-бойової діяльності ОБПК”.

Аналіз наукової літератури надав можливість сформулювати наступне її визначення.

Організація службово-бойової діяльності ОБПК – це комплекс заходів, який проводиться

комендантом з підготовки підрозділу до виконання завдань, визначених старшим начальником.

Вона включає наступні заходи:

- прийняття рішення на здійснення службово-бойової діяльності;
- планування службово-бойової діяльності;
- визначення завдань заступникам та начальникам структурних підрозділів ОБПК;
- організація взаємодії та всебічного забезпечення.

Приведений перелік заходів відповідає

вимогам керівних документів ДПСУ і дає можливість розробити алгоритм роботи коменданта ОБПК з організації службово-бойової діяльності.

Але ми повинні пам'ятати, що послідовність своєї роботи комендант вибирає сам під впливом наявності часу на відведену роботу.

Спираючись на досвід низки комендантів ОБПК та приведений вище перелік заходів ми пропонуємо наступний алгоритм роботи коменданта ОБПК з організації службово-бойової діяльності (рис. 1).

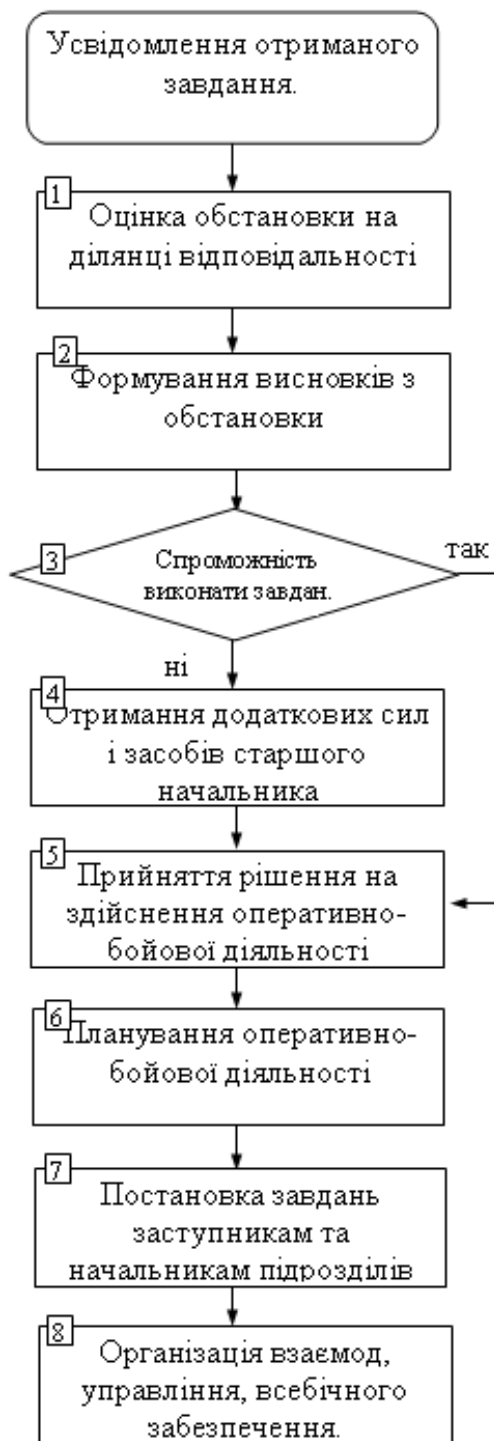

Рис. 1. Діаграма спрямованості радіолокаційного електромагнітного поля, яке формує розкриття антени, та її основні характеристики

Запропонований алгоритм, не може бути завершеним без розкриття змісту кожного окремого заходу, які проводить комендант оперативно-бойової прикордонної комендатури при організації оперативно-бойової діяльності.

Розпочнемо з того, що є підставою для роботи коменданта ОБПК є низка розпорядчих документів. Серед яких основними є бойове розпорядження про охорону кордону та участь в територіальній обороні та інші розпорядчі і планувальні документи. З отриманням розпорядчих документів починається організація оперативно-бойова діяльність ОБПК.

Усвідомлення отриманого завдання найважливіша складова роботи коменданта. Вона дає можливість зрозуміти:

- мету дій;
- задум старшого начальника;
- завдання ОБПК;
- завдання сусідніх ОБПК, впр і порядок взаємодії з ними;
- завдання, що виконуються силами та засобами старшого начальника в інтересах ОБПК;
- порядок використання сил і засобів;
- час готовності до виконання завдання.

Як правило комендант запропонований зміст усвідомлення здійснює коли вперше отримує бойове розпорядження та інші розпорядчі і планувальні документи.

У якості підсумку усвідомлення перерахованого він робить висновки, щодо отриманого завдання. Їх зміст регламентований керівними документами і полягає у визначені:

- на якому напрямку зосередити основні зусилля;
- скільки сил і засобів потрібно для виконання поставленого завдання.

Якщо, відповідь на перше положення можна знайти у завданні начальника прикордонного загону, то стосовно другого положення, необхідно провести тактичні розрахунки.

Вивчивши завдання начальника прикордонного загону необхідно визначити:

- які і скільки прикордонних нарядів необхідно буде вислати на охорону кордону за його розпорядженням, їх екіпіровку та засоби посилення;
- які і скільки прикордонних нарядів необхідно буде вислати на охорону кордону за своїм рішенням, їх екіпіровку та засоби посилення.

При здійсненні тактичних розрахунків необхідно пам'ятати певні умови – це термін служби на який заступає особовий склад ОБПК. Як правило, він визначається начальником прикордонного загону або комендантом самостійно.

Комендант ОБПК отримує бойове розпорядження, розпорядчі і планувальні документи з довгим періодом дії, а так старший начальник не може передбачити зміни в обстановці які можуть відбутись та як вони вплинуть на виконання завдань. Сказане повинно спонукати коменданта до оцінки обстановки перед кожним прийняттям рішення.

Оцінюючи обстановку він повинен вивчити:

- наявну оперативну інформацію;
- можливий характер, тактику дій правопорушників, незаконних збройних формувань, диверсійно-розвідувальних груп та підрозділів противника;
- можливості сил і засобів ОБПК по виконанню завдань, визначених бойовим розпорядженням;
- характер місцевості, її вплив на дії противника та наші дії;
- можливості сусідніх ОБПК, впр підрозділів ЗСУ, НГ по наданню допомоги у разі ускладнення обстановки, порядок взаємодії з ними;
- обсяг та характер пасажиро-вантажних перевезень через контрольні пункти в'їзду-виїзду, необхідний склад змін;
- пору року та стан погоди.

Кінцевим результатом роботи будуть висновки з оцінки обстановки. Вони відображають характеристику середовища у якому буде здійснюватись службова-бойова діяльність ОБПК. Їх зміст може бути наступним:

- хто, коли, де, за допомогою кого, яким чином (способом) та з використанням яких засобів може здійснити протиправні дії на ділянці кордону та у контрольні пункти в'їзду-виїзду;
- на яких напрямках зосередити основні зусилля;
- які завдання визначити оперативним засобам;
- яких заходів вжити для забезпечення режиму у контрольних пунктах в'їзду-виїзду, контролю за дотриманням прикордонного режиму;
- які прикордонні наряди вислати і з яким завданням;
- як здійснювати функціонування контрольних пунктів в'їзду-виїзду;
- категорії осіб і транспортних засобів, які слід піддати ретельному прикордонному контролю;
- які заходи передбачити по знищенню озброєних груп противника та відбиттю нападу на місце дислокації ОБПК;
- як використовувати озброєння та техніку, службових тварин;
- які питання передбачити під час організації взаємодії, всебічного забезпечення, управління.

Важливим елементом висновків є спроможність наявними силами і засобами ОБПК виконати покладені на неї завдання. За їх відсутністю на прийняття рішення буде впливати старший начальник.

Прийняття рішення на здійснення службово-бойової діяльності ОБПК найважливіший етап у роботі коменданта. До змісту рішення висувається ряд вимог, які є важливим при його прийнятті. Вони наступні: рішення повинно відповідати бойовому розпорядженню; бути адекватним обстановці, що складається; забезпечуватись

необхідними силами і засобами.

Зміст рішення регламентований керівними документами ДПСУ, які визначають основні його елементи такі як:

- задум дій;

- завдання прикордонним заставам, відділенню прикордонного контролю, інженерно-саперному відділенню, гранатометно-кулеметному відділенню і іншим підрозділам;

- основні питання взаємодії, всебічного забезпечення та управління.

Основною рішення є задум дій, у якому комендант ОБПК визначає:

- напрямок зосередження основних зусиль;

- порядок оборони та охорони державного кордону та здійснення контрольних операцій у контрольних пунктах в'їзду-виїзду на напрямку зосередження основних зусиль та решті ділянки відповідальності ОБПК;

- порядок проведення контрольних і режимних заходів;

- порядок підготовки підрозділів до знищення озброєних груп противника та відбиття нападу на місце дислокації ОБПК.

Він повинен бути зрозумілим для підлеглих, не переважаним другорядними заходами. Разом з цим, не можна занадто спрощувати зміст задуму, обмежуючись, наприклад, тільки визначенням напрямку зосередження основних зусиль, так як цього явно недостатньо для роз'яснення підлеглим основного змісту майбутньої службово-бойової діяльності ОБПК.

Прийняте рішення записується у книгу прикордонної служби.

Наступним етапом роботи коменданта ОБПК буде планування службово-бойової діяльності. Це важливий і складний процес, який тісно пов'язаний зі змістом прийнятого рішення. При плануванні комендант деталізує своє рішення шляхом розподілу особового складу підрозділів або підрозділів в цілому по напрямкам виконання елементів свого рішення зі зазначенням часу та місці дій.

Після планування службово-бойової діяльності комендант визначає завдання заступникам та начальникам структурних підрозділів ОБПК. Зміст завдань повинен передбачати делегування певної частини своїх прав заступникам, щодо контролю за діяльністю підрозділів, участь останніх в службово-бойовій діяльності ОБПК, завдання та порядок їх виконання підрозділами або окремими військовослужбовцями з конкретизацією часу виконання, місця та інше.

Необхідно пам'ятати, що при формуванні змісту завдань комендант повинен передбачати способи реалізації свого задуму підлеглими. Вони можуть бути загальними або деталізованими. Останнє положення визначається тим, що він, за час дії прийнятого рішення буде їх уточнювати під впливом обстановки. Доведення завдань може здійснюватись в два етапи. Це: нарада з заступниками і начальниками структурних

підрозділів та проведення бойового розрахунку з особовим складом ОБПК. Така структура доведення завдань дієва за умов розташування всіх підрозділів ОБПК в одному місці.

Окремо зупинимось на змісті бойового розрахунку. Умови проведення бойового розрахунку наступні: на ньому повинні бути присутні всі прикордонники ОБПК, у тому числі й ті, хто прибув у відрядження до підрозділу, за виключенням тих хто на службі. Шиккування особового складу проводиться у встановлений час та у встановленому місці. Форму одягу та екіпіровку визначає комендант ОБПК. Перед доповіддю про готовність особового складу до проведення бойового розрахунку заступник коменданта перевіряє готовність останніх.

На бойовому розрахунку комендант ОБПК може доводити до відома особового складу: нові дані обстановки, підсумки службово-бойової діяльності і результати її контролю, який підрозділ або група прикордонників з якого часу заступає до виконання завдань, хто з якого часу входить до складу резерву, порядок дій за сигналами і командами розрахунок сил і засобів по ним. А також можуть оголошуватись накази та розпорядження, які повинні заняти всі підлегли.

Важливим в роботі коменданта є організація взаємодії. Так як визначаючи завдання підрозділам або окремим прикордонним нарядам комендант ОБПК вже закладає основи їх взаємодії, суть якої полягає в узгодженні дій сил і засобів підрозділу по меті, часу і місцям (районам, напрямкам, рубежам). Однак, крім їх завдань і способів виконання при вирішенні загальної задачі, необхідно визначати порядок взаємодопомоги і узгодження дій окремих прикордонних нарядів з підрозділами ОБПК, підрозділами взаємодіючих підрозділів ДПСУ, ЗСУ, НГУ та резервом ОБПК.

При організації взаємодії він деталізує виконання ними завдань при єдиній меті. Ступінь деталізації таких дій може бути різноманітним в залежності від багатьох факторів: характеру завдання, наявності часу, умов місцевості, рівня підготовки і досвіду особового складу. Дати якусь єдину і придатну на всі випадки життя схему неможливо і непотрібно.

Комендант ОБПК повинен уважно та творчо підходити до визначення порядку взаємодії. З однієї сторони, він повинен добитись, щоб всі складові діяли, як чітко злагоджений і єдиний механізм, випереджаючи противника у їх діях. Але з іншого боку, не можна вважати нормальною практику, коли керівник без особливої на те потреби та врахування реальних можливостей прагне особисто визначити усі ті способи дій підлеглих, які є їх "внутрішньою справою". Такі способи дій можуть бути визначені самими підлеглими, оскільки вони, будуть більш детально володіти обстановкою під час несення служби.

Основні питання в організації взаємодії повинні стосуватись порядку дій при озброєному нападі на прикордонні наряди, знищенні

озброєних груп противника та відбиття нападу на місце дислокації ОБПК.

При уточненні взаємодії з керівниками сусідніх підрозділів, правоохоронних органів, місцевих органів влади приділяти увагу наданню допомоги один одному при знищенні озброєних груп противника та відбиття нападу на місця дислокації місцю, завданню та порядку його виконання при вирішенню загальної задачі.

Те ж саме стосується й завдань по видам забезпечення і організації управління. Тут також необхідно гармонічно об'єднувати принципи єдиноначальності і централізації управління з самостійністю, ініціативою та творчістю, а не привчати їх оглядатись на коменданта і чекати його вказівок відносно їх особистих дій.

При вирішенні основних питань управління комендант ОБПК визначає своє місце під час виконання завдань службово-бойової діяльності, при знищенні озброєних груп противника та відбиття нападу на місця дислокації крім того порядок підтримання зв'язку, способи і терміни представлення донесень та інформації. Управління здійснювати з пункту управління ОБПК.

Література

1. Про Державну прикордонну службу України : Закон України № 661-IV від 03.04.2003. за станом на 26 березня 2007 р. / Верховна Рада України. – К. : Парлам. Вид-во – 208 с.
2. Про Державний кордон України : Закон України № 1777-ХІІ від 4.11.1991 / Верховна Рада України. – Офіц. Вид. – К. : Парлам. Вид-во – с. 209.
3. Про затвердження Інструкції з організації

По питанням всебічного забезпечення комендант визначає, які заходи необхідно провести для забезпечення успішного виконання завдань службово-бойової діяльності ОБПК.

Запропонований алгоритм роботи коменданта ОБПК дозволить успішно виконати завдання службово-бойової діяльності, а також організовано перейти до керівництва нею.

Висновки й перспективи подальших досліджень

Здійснена робота дає можливість сформулювати наступні висновки:

1. Робота коменданта по організації оперативно-бойової діяльності ОБПК складна і не регламентована. Вивчення досвіду роботи низки комендантів дозволила розробити і запропонувати алгоритм їх роботи.

2. Запропонований алгоритм не був би повним без наповнення змістом кожного його елементу. Їх зміст дозволяє коменданту у повній мірі організувати оперативно-бойову діяльність ОБПК.

Матеріали статі можуть бути використані у практичній діяльності офіцерів управлінь ОБПК ,а також у науковій і навчальній роботі.

- оперативно-службової діяльності відділу прикордонної служби Державної прикордонної служби України : Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України № 1040 від 29.12.2009 р. – К. : АДПСУ, 2009 р.
4. Охорона державного кордону прикордонною заставою: частина 2, навчальний посібник – Хмельницький. : НАДПСУ, 2003 р.

АЛГОРИТМ ДЕЙСТВИЙ КОМЕНДАНТА ОПЕРАТИВНО-БОЕВОЙ ПОГРАНИЧНОЙ КОМЕНДАТУРЫ ПРИ ОРГАНИЗАЦИИ СЛУЖЕБНО-БОЕВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ПОДРАЗДЕЛЕНИЯ

Олег Григорьевич Трёмбовецкий (канд. пед. наук, доцент)

Национальная академия Государственной пограничной службы Украины имени Богдана Хмельницкого, Хмельницкий, Украина

В статье проведен анализ организаторской деятельности ряда комендантов оперативно-боевой пограничной комендатуры (ОБПК) который показал разное понимание ими этой деятельности и различие в подходах к ней. На наш взгляд унификация процесса их работы и разработка алгоритма организации оперативно-боевой деятельности ОБПК позволит устранить существующие противоречия. Анализ научной литературы и опыта организаторской деятельности комендантов ОБПК предоставил возможность предложить алгоритм работы коменданта ОБПК по организации служебно-боевой деятельности. Предложенный алгоритм, не может быть завершённым без раскрытия содержания каждого отдельного мероприятия, которые проводит комендант оперативно-боевой пограничной комендатуры при организации оперативно-боевой деятельности.

Ключевые слова: оперативно-боевая пограничная комендатура; служебно-боевая деятельность.

THE COMMANDANT'S OPERATION ALGORITHM OF THE BORDER GUARD COMMANDANT OFFICE IN THE PROCESS OF THE UNITS SERVICE COMBAT ACTIVITY ORGANIZATION

Oleh H. Trembovetskyi (Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor)

National Academy of State Border Guard Service of Ukraine named after Bohdan Khmelnytsky, Khmelnytsky, Ukraine

Analysis of the organizational activities of a number of commandants of border guard commandant office (BGCO) showed different understanding of this activity and different ways of task completion. In our opinion, the unification of the process of their work and the development of an algorithm of the organization of operatively-fighting activities of BGCO will eliminate all the existing conflicts.

Analysis of scientific literature and the experience of organizational activity of BGCO commanders provide the opportunity to propose the algorithm of work of the BGCO commandant in the organization of operatively-fighting activities.

The proposed algorithm cannot be completed without disclosing the content of each event which is held by the BGCO commandant during performing the tactical and combat missions.

Let's start with the fact that the basis for the BGCO commandant work is a number of administrative documents. Among them there are the operational instruction for border protection and participation in territorial defense and other administrative and planning documents. Operatively-fighting activity starts at the moment of receiving of administrative documents.

Awareness of the problem is the most important component of the commandant's work. Typically commandant proposes content of comprehension exercises when he first receives operational instruction and other administrative and planning documents.

The BGCO commandant receives operational instruction, administrative and planning documents with a long period of action, but major commander cannot predict all possible changes in environment and the way how they may affect at the performance of tasks. That is why the commandant should estate the situation before accepting of every decision.

The decision for performing service and fighting activity of BGCO is the most important stage in commandant's work. The requirements for such decision are the following: solution must coincide with an operational instruction; should be adequate to the current situation; should be ensured with all necessary forces and facilities.

The decision is recorded in the book of the border service.

The next stage in BGCO commandant's work is planning service and fighting activity. This is an important and complicated process which is closely connected with the content of the decision. While planning commandant should detailize his decision by manpowering distribution of units in the whole areas, state the time and the place of action.

After planning service and fighting activity commandant defines the tasks for deputies and officers of BGCO departments. The content of the tasks should delegate a certain part of commandant's rights, related to the control activities of the units to his deputies, these rights are: control after service and fighting activities of BGCO, missions and the order of their completion by units or individual servicemen with specializing of time, place and so on.

Let's emphasize at the plot of combat crew. On the combat crew BGCO commandant may notify the personnel, changes in the situation, the results of service and fighting activity and results of its control, which unit or group of border guards perform tasks in exact time, who makes the reserve, signals and commands for the calculation capabilities on them. Also the BGCO commandant should declare orders and directives that are needed to know by all subordinates.

In commandant's work arranging of interaction is also very important. While organization of interaction he detailize the performance of their tasks in a single goal. The degree of detailizing of such actions may vary because of many factors: the nature of the problem, time availability, topography, level of training and experience of personnel. It is impossible and unnecessary to give some kind of uniform and suitable for all occasions scheme.

The main issues in the organization of interaction needs to touch the order of actions in an armed attack on the border guards, the destruction of the armed groups of the enemy and repulsing an attack on a place of a BGCO dislocation.

While solving main tasks of interaction the BGCO commandant determines his place during the execution service and fighting activity, destruction of the armed groups of the enemy and repel the attack on places of a dislocation, additionally he stresses at the order of communication, methods and time of reports and informing. BGCO commandant should control the situation from the command point.

On the issue of comprehensive support commandant determines what action is necessary to ensure the success of the tasks of service and fighting activity of BGCO.

Materials of the article can be used in the practice of officers of BGCO departments as well as in research and academic work.

Keywords: Border Guard Commandant Office; service and combat activity.

References

1. "Border Guard Service Of Ukraine": Law of Ukraine № 661-IV of 03.04.2003. March 26, 2007 / the Verkhovna Rada of Ukraine, Kyiv, Parliament. Publishing, 208 p.
2. "State Border of Ukraine": Law of Ukraine № 1777-XII of 4.11.1991, Verkhovna Rada of Ukraine, Official. View, Kyiv, Parliament. Publishing, 209 p.
3. "Basics of National Security of Ukraine": Law of Ukraine No. 39 on 05.03.2015, Verkhovna Rada of Ukraine, Official. View, Kyiv, Parliament. Publishing, 351 p.
4. "Approval of The Instruction on Organization of Operational Activity of Department of a Border Guard Service Of Ukraine": the Order of administration of the Border Guard Service Of Ukraine No. 1040 dated 29.12.2009, Kyiv, ADPSU, 2009.
5. "The Protection of The State Border by The Border Guard Outpost", part 2, study guide, Khmelnytsky, NADPSU, 2003.

Отримано: 7.10.2015 року